Ціна примірника 25 сотиків.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Народня Справа

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . . 1 зол.
Чвертьрічно . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . . 12 зол.
ЗА ГРАНИЦЕЮ.
Річно — 2 доляри.
Гроші з краю посилати переказами, або чеками „Народної Справи“ — з заграниці порученими листами.
За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.
ОГОЛОШЕННЯ:
1 стр. 500 зол., пів стр. 260, чверть стр. 140 зол. Гроші треба посилати наперед.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

Ч. 28 (41) Львів, Неділя 21. липня 1929. Рік II.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — — — — — — — — — — Телефон 30—13.

212 запомог по 120 золотих
НА СУМУ 25440 ЗОЛОТИХ

Хор „Просвіти“ в Добрянах п. Стрий.

До яких шкіл пішлемо по вакаціях дітей?

Таке питання завдає собі нині не один господар. Бо дітей дома богато, а землі мало і її не вистарчить для всіх — треба їх трохи розіпхати куди-инде, аби для решти осталося більше землі.

Тих дітей, що вже покінчили середні школи, значить ґімназію, та хотять поступити на високі школи (університет), не пссилайте тамтуди, де вчать на державних урядників, бо нашим людям тяжко дістати державну посаду, а як і дістане, то серед мазурів, а не своїх. Тай на державних посадах лихо платять. Тому ліпше посилати, най вчаться на вільні посади: на лікарів, адвокатів, інжінерів. На інжінерів висилайте їх заграницю: до Бельґії, Франції, Швайцарії, Німеччини, бо там богато більше навчаться, як в краю.

Принявся в нас в останніх роках звичай, що богатші селяне посилають своїх дочок до семинарій, аби вчилися на учительок. Вони кінчать той семинар і або не можуть дістати посади або дістають її в західній Польщі та мусять вчити чужих дітей. Богато наших дівчат там виходить замуж за чужинців і пропадають. Тому ліпше посилати дівчат до дівочих промислових шкіл, де вчать всяких жіночих робіт і домашнього господарства. По укінченню такої школи може дівчина утворити собі моднярську робітню чи маґазин в місті і жити далеко ліпше, як вчителька та ще серед чужих. Також по укінченню такої школи легко можна буде дістати вчительську посаду в „Рідній Школі“ та вчити своїх.

Дітей, що покінчили сільську 4-ро або міську виділову школу треба дати на науку торговлі та ремесла. Купецьтва вчиться в такий спосіб: віддається дитину до міського купця на практику. Чим більший купець — тим ліпше. В нього дитина практикує через кілька років. Тоді посилається її ще на пару років до торговельної школи, аби довчилася купецьких наук і дитина стає спосібною вести своє власне купецьке підприємство.

В подібний спосіб вчаться діти ремесла. Найперше посилається їх на безплатну практику, пізніше до ремісничої школи. Тут важне те саме, що при купецтві. Дитину треба посилати до найліпшого ремісника, хочби йому треба з початку за це добре платити. Бо не все одно, чи дитина вивчиться на доброго ремісника і буде ціле життя добре заробляти, чи на полатайка і буде весь вік бідувати.

Дуже гарні зарібки мають люде, заняті в промислі, наприклад електромонтери, механіки, слюсарі та будівельні майстри. Тому варто посилати синів до промислових шкіл, аби вчилися такого звання.

Наука кошикарства, килимкарства також добра і поплатна.

Для дівчат найпоплатніша наука домашнього промислу: килимкарства, трикотарства, шиття та крою.

Дехто скаже, що радо піславби дитину вчитися ремесла, але не має за що. Хто так думає, най найперше спитає сам себе, чи ліпше дати синови морґ ґрунту і най він на ньому цілий вік будує, чи хочби навіть позичити на той ґрунт грошей і післати сина до ремесла. Пізніше він буде ліпше жити, як господар на двайцяти морґах.

Дехто мігби сказати, що для наших ремісників нема місця по містах, бо всі місця вже обсадили чужинці. Це неправда. Бо як можуть чужинці ремісники жити серед нас і з нас, то чому не мають жити наші діти. Тепер село зачинає муруватися, думає про свої фабрики, уживає дорогих машин і щораз більше буде потребувати своїх добрих ремісників і майстрів. Тому мусимо трохи відтяжити село і його землю та богато дітей вихнути до міст і нових, поплатніших занять.

В слідуючому числі напишемо, до котрих шкіл треба посилати дітей на науку ремесла і промислу.

Надсилайте залеглу передплату!

Чому так зб.жжа подешевіло.

Ціни збіжжа спали цего року всюди — не лише в нас. Найважніша причина цего його обезціненя лежить у великих запасах збіжжа, нагромаджених по війні. Передусім в Америці ті запаси сильно зросли. Завинила тут війна. Бо підчас війни і по війні Европа потребувала богато збіжжа. Тоді в Америці селяни, заохочені високими цінами, сильно збільшували засівну площу збіжжа. Пізніше, як ціни впали і попит на збіжжа зменшився, засівна площа і збір збіжжа остав той сам, що при кінци війни. Вчені обчислюють, що пшениці збирається тепер 15 до 20 процент більше, як перед війною. Тимчасом спожиття пшениці зросло лише о 6 проц. проти передвоєнних часів. В наслідок того що року збирається коло міліон ваґонів пшениці забагато. Ось наприклад в самих Зєдинених Державах Америки, як

212 запомог по 120 золотих

Кому признаємо дальших 12 запомог від 201 до 212

201. Гриневич Антін, Переволока пов. Бучач, корова впала 25. червня.

202. Чорній Ілько, Лисків пов. Жидачів, віл згинув 27. червня.

203. Галенда Стефан (Івана) Вислок гор. пов. Сянік, корова впала 28. червня.

204. Комаринський Іван, Михайлівка пов. Підгайці, корова впала 28. червня.

205. Коваль Стефан, Медвежа пов. Дрогобич, корова впала 29. червня.

206. Марків Микола, Соколівка, пов. Турка, корова впала 22. червня.

207. Дацюк Стефан, Шарпанці. п. Сокаль, корова впала 26. червня,

208, Кобільник Стефан, Довге. пов. Дрогобич, корова впала 26. 6.

209. Побер Стефан, Диків, ст. пов. Любачів, корова впала 26. 6.

210. Лемішка Михайло, Золотники, пов. Підгайці, корова впала 6. 7.

211. Воробець Петро, Горожанка, пов. Підгайці, корова впала 6. 7:

212. Косюр Василь, Лози пов. Ярослав, корова впала 6. липня.

Кому не признаємо запомоги та чому?

Данилів Василь с. Із. з. Кодобної — був передплатником 1928 р. і 1929 р. прислав 6 зол. від 1 січня до 30 червня. Корова впала 3 липня — значить в часі коли була перерва. Треба було висилати передплату найдалі 30 червня, то значить в часі коли ще була заплачена передплата на слідуючий квартал.

Іван Васильович. Солдачук продав ялівку на заріз. Наші приписи в тім випадку не позволяють виплату допомоги, про що все голосимо.

Мидак Теодор, Болехів руський, корова впала 7 липня на заразливу недугу „вуглик“ а крім того була перерва в висилці передплати. З обох причин відмовляємо допомоги згідно з нашими приписами.

Пригадуємо передплатникам, що в случаю випадку між худобиною належить висилати посвідки сейчас, а найдалі 5 днів по випадку. Деякі не придержуються того припису і висилають посвідки значно пізніще як 5 днів. Звертаємо ще раз увагу, що хто не буде придержуватися того нашого припису, то допомоги не признаємо. За важність признаємо дату почтової печатки.

ПОДЯКА.

До Хвальної Редакції „Народної Справи“ у Львові.

Оцим засилаю В. П. Панам Редакторам щиру сердечну подяку за прислану запомогу, котру отримав 1. травня. Желаю „Народній Справі“ доброго успіху і розвитку, а панам Редакторам цет щирої газету жичу здоровля, аби ще многі літа могли так гарно писати і ратувати людий в нещастю. Остаюсь з глибоким поважанєм **Олекса Минітчак,** Тейсарів, пов. Жидачів.

збільшуються з року на рік запаси пшениці: 1926 року було в магазинах 200 тисяч вагонів пшениці, 1928 р. 350 тисяч, а 1929 р. буде коло 520 тисяч вагонів.

Ціни жита також впали по війні. На це склалося кілька причин. Передусім люде перестають їсти житний хліб, а переходять на пшеничний. Так наприклад в Німеччині, де перед війною припадало півтора кірця жита на особу, нині припадає лише 90 кґ. В Америці, що перед війною майже все жито переробляла на горівку, нині по забороні виробляти горівку, мусять 150 тисяч вагонів продавати европейським краям.

Ячмінь тому став дешевший, бо по війні менше вживають його на пашу.

І овес з тої самої причини став дешевший. Бо по війні щораз то більше випирає коня машина і мотор та в наслідок зменшення годівлі коней маліє також попит за вівсом.

Як бачимо, то головною причиною подешевіння збіжжа є надмірна управа збіжжа та збільшування його запасів з року на рік при зменшеним попиті за ним.

—3—

Порадьте Вашим сусідам, щоби також передплатили собі „Народню Справу“.

Мусимо мати власну торговлю і промисловість.

Недавно радила в Парижі міжнародня конференція в справі сплати военного довгу Німеччиною. Не було на ній ні одного політика, тільки самі банкири, фабриканти і купці. Вони мали погодити тих, яких перед кільканайцяти роками розсварили та пустили на себе війною політики та дипльомати. І погодили. Бо це були люди, що нині керують світом: купці, промисловці і банкирі. Вони найліпше знають, хто що має і хто що може дати. Бо вони нині панують і вони рішають.Тепер політики мають ще тільки зїхатися та затвердити те, що вони рішили.

Або візьмим инший випадок: большевики хотять зі всіми миритися і кождому дуже богато обіцюють, як лише визнає їх большевицьку державу. І щож? Кожда держава найперше висилає тамтуди купців і промисловців. Їдуть англійські, американські, шведські і всі вертають та кажуть: шкода роботи і часу, з ними не можна торгувати. І жадна держава не хоче з ними на правду навязати зносин, бо купці та промисловці проти цего.

Це доказує, що нині торговля і пролисл рішає у всіх важніших політичних справах. Тому такими богатими державами, як Румунія, Югославія і Польща, світ мало інтересується а такими малими як Чехословаччина, Данія, Голяндія, Швайцарія всі інтересуються, бо там є розвинена торговля і промисл.

Тому і нам українцям, не пощастило по розвалі Росії та Австрії. Бо велика загранична торговля і промисл нас не знав. Як їм давати державу, думали собі чужинці, коли в них нема людей, що вмілиб з нами торгувати, зичити і обертати нашими грішми, разом з нами будувати спільні фабрики. Їх треба віддати таким, що це хоть трохи вміють. І віддали нас.

Як хочемо нині змінити відношення світу до нас, то мусимо найти дорогу, запізнатися з ними і зацікавити його нами. А це осягнемо, як український купець буде міг зійтися з американським, англійським купцем, як українські банки зачнуть грошеві зносини з чужими банками. Такими дорогами пробивали собі колись доступ до заграничної політики Чехи і нині вони з нових держав найсильніші. І нам треба піти такими самими шляхами. Знаймо, що скриня українських яєць або масла вислана з „Маслосоюзу“ під українською фірмою робить для нас 100 разів більше, як ріжні протести і меморіяли до Союзу Народів чи куди инди.

Дещо в тім напрямі ми вже зробили. Ми вже маємо розвинені кооперативи по селах і їх союзи по містах. Наш „Маслосоюз“ висилає вже масло і яйця до Німеччини, Австрії і Анґлії. Маємо і декілька фабричок. Це перші наші кроки, які ми ставимо, аби дістатися між могучі народи світу. Тепер треба нам подбати, аби з тих перших малих початків виросла велика українська торговля, промисл і банки. Як купуєте в своїй кооперативі, як віддаєте молоко чи яйця до своєї молочарні, як складаєте один лише ґрош в своїй сільській касі, то завсіди пригадайте собі, що цим ви будуєте свою торговлю і промисл та помагаєте народови добувати кращої долі. Як купуєте в чужого, або продаєте чужому, то тим самим допомагаєте йому далі панувати над собою. Для того всюди піддержуйте рідний промисл, торговлю і ощадностеві каси та будуйте кращу долю для себе і своїх дітей.

Наоколо землі за 12 до 14 днів.

Німецький воздухоплав „Ґраф Цепелін“, що щасливо літав до Америки та Палестини, вибирається в половині серпня в дорогу наоколо землі. Найперше вилетить з Німеччини і без перерви полетить понад цілу Европу і Азію до Японії. З Японії понад Тихий океан полетить до Сен Франціско в Америці, а з відтам до Нюйорку. З Нюйорку верне знов до Німеччини. Сам лет буде тревати 12 до 14 днів, а 9 днів треба буде на конечні направи і набирання запасів ґазів. За тих 12 до 14 днів воздухоплав перелетить коло 32 тисячі кільометрів. Зі собою візьме воздухоплав 20 люда.

Читання з історії України

Кінець західно-української (галицько-волинської) держави.

1300-1340.

Після князя Льва, що гарно розбудував і укріпив столичний город Львів, князює його син Юрій І.

Він зібрав всі галицькі та волинські землі разом, але не хотів мешкати у Львові, тільки перенісся до Володимира на Волині. Літописці пишуть, що за Юрія знову розцвитала галицько-волинська держава. Аби забезпечити себе перед Польщою та Литвою, що в той час стала сильною державою, Юрій жениться з дочкою одного польського князя та сприятельовується з пруським хрестоносним лицарством, що воювало з поганською Литвою.

Збирався Юрій І мабуть до війни з татарами, та через те дістав, здається, від папи королівську корону, бо на урядових документах підписував себе королем, називаючи себе „Король Руський, Великий князь київський, Володимиро-волинський, Галицький, Луцький і Дорогочинський“.

По раз перший дістала за Юрія галицько-волинська земля власного митрополита, бо тодішний київський митрополит виїхав в Московщину.

Юрій помер десь коло 1315 року і полишив двох синів: Льва та Андрія. Андрій князював на Волині, а Лев в Галичині. За них далі гарно процвитала західно-українська держава та здержувала татарську наваду зі сходу. Це признавали навіть польські королі. Бо в 1523 році писав польський король Володислав Локеток таке до папи римського: „Два останні Руські князі, що були для Польщі твердим щитом від татар, пішли з цього світу“. Значить десь в той час обидва згинули — не знати тільки, якою смертю.

Після них покликали галицькі та волинські бояри з Польщі Юрія Тройденовича. Він був сином княжни Марії, сестри Льва і Андрія, що вийшла була замуж за польського князя Тройдена. Цей Юрій, сам римокатолик, приняв на жадання бояр православіє і назвав себе Юрієм II. Та тому, що він спровадив до краю богато чужинців і польських священиків та єзуітів та що польські священики і єзуіти мали на його дворі велике значіння, а українське боярство і священство Юрій старався відсунути від участи в правлінню державою, через те розлючені бояри змовилися і казали Юрія отроїти Це сталося 1340. року. По його смерти вирізано всіх чужинців, що були на його дворі, а передусім польських священиків та єзуітів.

На опорожнений княжий престол запросили бояри з Литви князя Дмитра Любарта, що довший час жив на дворах українських князів і цілковито зукраїнщився. Через Любарта єднаються західно-українські землі з литовськими і творять спільну литовсько-українську державу. Так отже зі смертю князя Юрія II. скінчилася в 1340. році самостійна західно-українська, або, як її ще називають, галицько-волинська держава, що ще найдовше вміла зберігти свою незалежність. З тим роком український нарід підпадає під чужу владу аж до козацьких часів.

Як жив нарід український за княжих часів?

Які права мали князі. Великим нещастям для України було дроблення князівської власти. Бо кождий князь, як умирав, то ділив свою землю між синів на менші князівства. Вони мали слухати найстаршого князя брата, а всі мали коритися перед великим київським князем. Отце дроблення виходило на шкоду цілій країні, бо брати князі воювали між собою за міста та села, так як спорять поділені батьком селяне за ґрунт і межі. Звідти то війни між князями не втихали. А відомо, де війна, там великі податки, там населення не може спокійно працювати, підупадає ремесло і торговля.

Власть князя була дуже широка. Він міг робити зі своєю волостю, що хотів: міг її відступити, проміняти, продати, розділити. Він сам виповідав війну, робив союз, заключив мир,

Що в світі чувати?

Все ще не знати, де відбудеться міждержавна конференція в справі німецьких воєнних сплат і цілковитого закінчення великої війни.

АНҐЛІЯ

далі обстоює, аби та конференція відбулася в Льондоні та щоби на ній вже раз закінчити всі повоєнні спори. Як тільки точно полагодиться сплати німецького довгу, то сейчас повинні війська Франції, Анґлії, Бельґії забратися з німецьких земель і устати всяка контроля німецької держави. Але Франція таки не хоче згодитися на конференцію в Льондоні і домагаються, аби, вона відбулася в Швайцарії або якій невтральній державі, тільки не в Анґлії. Нехоче також Франція згодитися, аби вже тепер побідні війська забралися з Німеччини та радить, аби в тій справі пізніше скликати другу конференцію. Але Анґлія про це й чути не хоче та погрожує, що як Франція буде противитися, то Анґлія не чекаючи на конференцію, забере ще перед тим свої війська з Німеччини. Заразом Анґлія противиться, щоби скликувати кілька ріжних конференцій, коли всьо можна зробити скоро на одній. Треба признати, що в Анґлії всі є тої думки, навіть консерватисти і тому Мекдональд та його робітниче правительство може рішуче виступати.

Анґлійське міністерство війни вже навіть відкликало сегорічні маневри того війська, що стоїть на занатих західних німецьких землях і наказало приготовитися до відїзду.

Та хоч місце конференції ще не назначене, час вже визначений, а іменно між 6, а 10 серпня.

У ФРАНЦІЇ

політичне положення далі неясне, Раз враз говорять про те, що теперішня влада мусить уступити, а на її місце прийдуть до вдади радикали, що є прихильніше настроєні до Німеччини, теперішньої анґлійської влади, а за те більше ворожо до Польщі. Бо теперішне правительство Пуанкаре осмішило себе тим, що жадало від Америки відложення сплати довгу й нехотіло згодитися на конференцію в Льондоні, яка, здається, таки там відбудеся.

Понижена в останнім часі Франція хоче себе піднести в инший спосіб. Міністр заграничних справ Бріянд приготовляє проєкт, аби всі держави Европи, а принайменше більша частина утворили европейський Союз держав на взір Зъєдинених Держав північної Америки. Кожда держава задержалаби свою політичну незалежність, лише під оглядом господарчим творилиб союз, значить не обмежувалисьби митами, заборонами переїзду, паспортами.

Бувби цей союз звернений передусім проти Америки, яка тепер щораз більше розпаношуєтся в Европі і тягне з неї соки.

Та ледви, чи це вдасться зробити Франції, яку в Европі богато держав ненавидить.

НІМЦІ

користають з того, що їх вороги: анґлійці та французи сваряться та хотять якнайбільше від обох виторгувати. Як побачили, що Франція не хоче згодитися на конференцію в Льондоні, порадили французам, аби згодилися на вступну конференцію в Берліні. Французи, здається на злість анґлійцям, згодилися і вже 15 липня зїдуться представники держав до Берліна на нараду. Проводити буде німецький президент міністрів Мілєр.

Рівночасно в Парижі йдуть переговори між німцями і поляками про відшкодовання Польщею тих німців, яких вона вигнала по війні з Познанщини або Поморя. Переговорами провадить італієць Адатці. Німці вже богато при переговорах зискали і ще зискають.

Рівночасно далі ведуться торговельні переговори між Польщею, а Німеччиною, що тягнуться ще від 1925 року. Німці нарочно так проволікають, аби змусити Польщу до якнайбільшільших уступок. Тепер, здається, також не договоряться, бо якраз тепер німці наложили високі мита на збіжжа 6 до 8 марок (13 до 17 зол.) від сотнара і на масло (50 марок). Поляки кажуть, що все те звернене проти Польщі, аби вона не могла нічого до Німеччини вивозити.

Має Німеччина клопіт зі своїми селянами, передусім на Шлєзвіку близько Данії. Там селяне виповіли війну державі, бо кажуть, що німецька держава про всіх дбає, тільки не про селян. На тім Шлезьку вибухає одна бомба за другою під податковими та поліційними будинками. Виновників ніяк не можуть зловити.

В ПОЛЬЩІ

йде тиха війна між так званою „санацією“, що піддержує теперішню владу, а її противниками соціялістами і міщанськими партіями. Санація бачить, що її впливи в краю постійно маліють і хоче помиритися зі соціялістами, або з міщанськими партіями, але ті не хотять. Кажуть: „їжде самі, що наварили“. А тим часом всі готовляться. аби по санації брати владу в свої руки. Найбільше приготовляються польські селянські партії. Вони мали недавно зїзд і рішили разом виступати. Рівночасно селянські провідники думають творити селянські умундуровані орґанізації на взір австрійського „гаймверу“ або німецького „штальгельму“. Командантом мавби бути ґенерал Роя, великий противник теперішної влади. На зїзді селян ґен. Роя напоминав аби приготовлялися до „чищення“ Польщі. З того може вийти щось дуже поважного, бо польські селяни раз рушені не знають стриму, як це було в 1846, тоді як різали свою шляхту.

Ще годилосяби згадати, що перед кількома днями перебував у Львові від Союзу Народів в Женеві Др. Фоке і відвідав українські і польські кооперативи. Спеціяльно цікавився українськими кооперативи та звидів кілька Повітових Союзів і сільських кооператив.

Жнива в Західній Польщі вже розпочалися. Кажуть, що на українських землях вони будуть найкращі.

В РУМУНІЇ

мало що не прийшло до революції. Кількадесять офіцирів зробили заговір і мали в ночи зробити переворот, увязнити міністрів і проголосити військову диктатуру. Але влада дізналася про це наперед і всіх заговірників арештувала. Та це доказує, що кождої хвилі заговір може повторитися і Румунія може опинитися в огни домашньої війни.

Ще грізніше положення на Балкані,

В СЕРБІЇ ТА БОЛГАРІЇ.

Там на границі обох держав ллється мало що не що дня кров пригранічного населення. Передусім сербська поліція немилосердно стріляє болгар, що зближаються до границі. А це викликує обурення серед болгар. Дійшло до того, що другі держави: Анґлія й Франція мусіли через своїх послів напімнути Сербію, аби не заострювала відносин між обома державами.

—3—

Між **Мадярщиною та Чехословаччиною** спір в справі арештованого чеського залізничого урядника, підозрілого в шпіонстві, далі загострується. Мадярщина не хоче погодитися на домагання чехів і нехоче випустити арештованого. З такої дрібнички може дійти до дуже великих наслідків.

З КИТАЮ

доходять трівожні вісти про голод. 20 міліонів людий гине з голоду і благає помочі. Повторилося те саме, що було кілька літ тому на Україні: неврожай, вічні повстання, реквізиції, люди перестали сіяти збіжжа і прийшов голод, далеко страшніший як на Україні. Та ще дивніше тут це, що в той сам час Америка, Арґентина й Австралія не знає, що робити зі своїм збіжжам — тільки його має.

В **РАД. СОЮЗІ** далі реквірують збіжжа, аби видержати переднівок. Через те всюди вибухають заворушення, та їх легко здавлює військо. Думали, що новий врожай положить кінець голодови. Тим часом показуєтъся, що цего року засіяно менше збіжжа, як минулого і багато озимини переорати. А ярі засіви нищать шкідники, що небувалими масами появилися. Буряки, горох майже цілковито знищені. Догадуються, що тому такі маси шкідників розмножилося, бо богато поля довший час лежить облогом.

Сподівалися большевики помочі від Анґлії, від теперішнього робітничого уряду — але перерахувалися. Бо Анґлійці жадають від них аби найперше заперестали большевицьку пропаґанду в Европі і Азії.

В ПЕРСІЇ І АФҐАНІСТАНІ

далі тревають неспокої. В Афґаністані Габібула знову побив війська Надір Хана, міністра Аманули.

А в Персії до повстання проти шаха (царя) прилучилися навіть деякі міністри.

ТАК, ЯК ЗА ПАНЩИНИ.

Двір в Стшельцях варшавського воєвідства вислав на весні аґентів до Галичини, бо тут найбільше безземельних та безробітних і спровадив собі з Любачівщини наших робітників. Аґенти обіцювали хлопцям харч, мешкання та 2·50 зол., а дівчатам по 2·10 денно. Але як приїхали до Стшельц, то двір на власну руку обнизив платню до 1·60 для хлопців, а для дівчат по 1·40 денно. При тім вимагається від них дуже тяжкої акордової роботи. Визначується кождому, кілько має зробити і скорше не можна йому відійти, доки не виконає всьої роботи.

Слабші навіть в ночи мусять докінчувати свою роботу. Робітників приміщено по брудних стайнях та хлівах, погано кормиться і в нечуваний спосіб зневажається.

Справою визиску наших людей в Стшельцу занявся українськмй посольський клюб та вислав п. посла Вол. Кохана, аби прослідив цілу справу.

По прослідженню клюб поробив старання, аби забезпечити робітників перед визиском зі сторони польських дідичів.

—3—

сам видав закони, назначав податки, судив сам, або через своїх урядовців, людий. Але у всіх важніших справах князі скликали боярську раду і їх радилися. Бояри були наче дорадники та спільники князя і не любили, як князь їх не радився та князював на власну руку. Ображені нераз проганяли такого князя і кликали собі другого.

Військо. Лад в державі утримували князі при помочі війська. Воно було двояке: „княжа дружина“ і „вої“. Дружина складалася з бояр і їх синів та підчас мира займала вищі державні посади. Вона не була велика, всего кілька сот душ. Тільки визначніші князі мали численнішу дружину, понад тисячу душ.

„Вої“ це були набрані люди для якоїсь воєнної потреби. Це була, такби сказати, проста військова братія, або загальне ополчення. Кождий мусів сам себе оуружити. Їх підчас війни збиралося богато тисяч.

Податки. Податки збирав князь через своїх урядовців до княжої каси, що була спільною для нього і для держави. Були такі податки: подимщина від комина, посощина від плуга і полюдє, вдержання князя і його дружини підчас переїзду.

Податки платили медом, скірами або грішми.

Крім того людність повинна була будувати укріплення „гор ди“, мости, сипати греблі, направляти дороги.

Далі мали ще князі доходи з мита і зі судових кар. Так наприклад за вбивство вільного чоловіка діставав князь 40 гривен (одна гривна коло 100 зол.), а за боярина 80 гривен.

Крім того князі мали велике власне майно, по кілька тисяч коней і коров та богато поля засіяного збіжжам.

—3—

Підчас фестинів, зборів, весіль та забав памятайте за Інвалідів і збирайте для них пожертви.

Кілько асекурації треба платити?

В цім році за обезпечені в „Повшехнім Закладі Обезпеченевім“ доми обовязують такі оплати від кождої 1000 зол. вартости:

в селах густо забудованих

по 0·70 зол., від мурованих домів, критих огнетревалою покрівлею (бляхою, дахівкою, черепом), по 2·32 зол. від деревляних будинків, критих огнетревало, по 4·15 зол. за доми деревляні, криті ґонтами та по 5·91 зол. за деревляні доми, криті соломою.

В селах рідко забудованих:

платиться за муровані будинки, криті огнетревало по 0·63 зол.; за деревляні, криті огнетревало, по 2·11; за деревляні з ґонтами по 3·73; за деревляні зі соломяним дахом 5·35 зол.

Довідуємося, що „Повшехни Заклад“ що року підвисшував оцінку обезпеченевих будинків. В дальших роках буде обовязувати така оцінка будинків (така висота оплат), яку визначується цего року.

ЛІТНИЙ ДОГЛЯД ПОМІДОРІВ.

Як помідори на початку літа добре підростуть, треба кругом них землю попідгортати, повбивати в підсипані кіпці колики, та ликом привязати до них рослини. Рівночасно з долу треба пообтинати всі менші бічні галузки, полишаючи три до чотири найкращі головні галузки. Бо як помідор широко розростеться та пустить богато дрібних галузок, то завяжеться богато цвіту і овочів, але вони будуть дрібні і лихі.

Десь в середині серпня треба попритинати вершки головних галузок, аби далі не росли і не цвили, тільки аби вся сила і соки йшли в овочі.

Як так будемо доглядати кущів помідорів, то будемо мати гарні овочі.

Як то болгарські селяни пошили в дурнів полковника, попадю та дідичів

Під місточком Браца пустили болгарські селяни вістку, що бачили в горах великого огненного смока, як стереже великанських скарбів. Навіть знали, кілько тих скарбів має бути: 8 ваґонів щирого золота та 20 скринь дорогоцінних жемчугів. Точніше нікому не хотіли нічого більше сказати, хиба за добрі гроші.

І найшлися люди, що повірили їх байкам, добре їм заплатили та стали приготовляти виправу на смока і його скарби. А були це не звичайні собі темні люде, але один вислужений полковник болгарської армії, одна богата попадя та кілька богатих дідичів. Виправу мав провадити, як і в такім ділі годилося, полковник. Він приготовив собі добру зброю. ґазову маску проти вогню зі смокової пащі і заграничний паспорт, аби міг зі скарбами виїхати за границю.

І булиб ті люди вирушили в гори, якби не припадок. Полковник звірився в тим своїй жінці, а вона з плачем побігла до свого брата, а той дав знати поліції,

Закінчилася ціла виправа перед судом, що присудив хитрим селянам віддати гроші та замкнув їх до тюрми. А з полковника, попаді та дідичів, що хотіли вибиратися на смока, сміється нині ціла Болгарія.

ЩО ЧУВАТИ В НАШІМ СЕЛІ?

До наших дописувачів.

Ще раз пригадуємо, що не будемо містити таких дописів, в котрих є самі нарікання та скарги. Як де люде розпиваються, то ліпше, ніж про це писати, зібрати тверезих, заложити кружок „Відродження“ і так довго працювати аж доки не виженете коршми зі села,

Як в кооперативі погано господарять, то зверніть на це увагу членів кооперативи і на Загальних Зборах покарайте тих, що лихо господарили.

Як громадська рада руйнує громаду, то зберіть чесних громадян і на сто вітрів розженіть таких радних.

До „Нар. Справи“ пишіть тільки про добрі справи, аби другі вчилися від Вас чогось доброго. По наших селах тільки лиха — що писати про це нема потреби. Тому на будуче будемо містити тільки такі дописи, що будуть цікаві для всіх читачів, а не для одного села.

Дописувач з Блюдник нарікає, що війт з писарем урядують в чисто українськім селі по польськи, що радні радять не в громадськім домі, але в панськім дворі.

Коби таких було більше! В Яструбичах зібрав муж довіря „Нар. Справи“ п. Павло Тхір на весіллю Ілька Старошука 8·17 зол на Українських Інвалідів.

На весілю Андруха Федівого в Підгаєччині на заклик начальника громади зібрано 4·05 зол. на Інвалідів.

На двох весілях в Більчі підчас Зелених Свят зложили гості 7·07 зол.

Православна громада в Перемишли зложила в Зел. Свята 10 зол. на Укр. Інвалідів.

Але найліпше списалися Кадлубиська. Там дня 29. червня на весілю у п. Дмитра Склярського гості зложили на „Рідну Школу“ і на УКТОНІ 23·00 зол., а молода Анна Склярська, замужна Чихут, бувша четарка пож. рух. Т-ва „Сокіл“ в місци зложила 5·— з., на весілю у п. Н. Шпіндури зложили гості на туж ціль 2·95 з, в Чехута Миколая четаря зложили 3·65 з., в Андрія Чехута 3·70 з., в Зофії Юхимів, зам. Шпіндура 1·— з., в Зофії Ольхової, зам. Кашуба 0·90 з., в хаті Григорія Склярського зложили на туж ціль Корнило Ґоґота 1·— з., Юхимів Василь гр., Гаврилюк Стефан 50 гр., Варца Склярська 50 гр. і Ксенька Гута, жена Івана 1·— з. Разом усіх зложених датків того дня на згаданих весілях було 43·70 зол.

———

Працювалиб для народу та темні сили не дають. Наше закацапщене село Чертіж, п. Жидачів, пробудилося та заложило в себе читальню „Просвіти“. Вже маємо 120 читальняників, що хотілиб працювати для народу. Маємо також аматорський гурток. Та проти нас зорґанізувалися всі темні сили села з війтом на переді. Як побачить читальняника, то мало зі скіри не вискочить, навіть не відповідає на Слово Боже.

В Світлий Второк молодь хотіла дати театральну виставу. Та начальник зажадав, аби ми йому купили бочку пива. Як ми відмовили, то він з поліцаєм заборонили виставу.

Та ми тим не зражуємося, 'бо віримо, що перед нашою працею мусять кінець кінців податися всі темні духи, навіть той, що хотівби, аби читальня напувала його пивом. Чи не напилисяби ви вже раз смоли? „Просвітянин“.

———

Невесело в Бокові, пов. Підгайці. Наше село немаленьке бо числить коло 250 українських родин і не дуже й собі вбоге. Але добра в ньому нема. Засновано перед двома роками кооперативу „Надія“, котра на причуд гарно розвивається. Та щож, є в селі кілька паршивих одиниць, що не можуть без жида обійтися і далі в нього все купують. Він привозить що тижня по кількадесять фляшок монополки і затроює нашу свідомість. Сміється: „ну пощо було голосувати проти горівки! галасували, кричали, а тепер пють мов воду“. Громадяне! Чиж це не сором?

А що сказати про саму молодь? Лише невеличкий гурток понад сили працює, щоб село цілковито не занепало. Але як прийдеться дати яку виставу то дівчат, хоч ними греблю можнаби загатити, приходиться хиба визичати з сусідних сіл.

Засновано вже минулого року Т-во „Сокіл“. З початку гарно розвивався. — Тепер спить, начеб його й не було. Те саме діється в читальні. Нікого там не видно цілими місяцями, хоч читальня має власний дім. Бо в читальні розкватерувалася поліція і не думає вибіратися. А виділови байдуже. В шістьдесяту річницю ювилею „Просвіти“ розпродано 150 штук ювілейних наліпок, та зібрано 15 золотих. Але гроші й досі спочивають в кишенях декотрих з виділу. Чиж це не сором! Матірне Товариство благає помочі, а ми навіть зібраних грошей її не хочемо вислати. Опаматаймося друзі! Покиньмо байдужність, бо пропадемо, а наше село стане посьміховищем для сусідних сіл, що і так вже далеко нас випередили.

Писав Свідомий

———

СВЯТО в ЛИСЯТИЧАХ. В неділю 9. червня обходило село Лисятичі в Стрийщині торжественно Свято „Сільського Господаря“. По Службі Божій відправив о. Андрій Пеленський під хрестом Свободи панахиду за бл. п. провідника „Сільського Господаря“ д-ра Евгена Олесницького, та за померших членів Кружка „Сільського Господаря“ в Лисятичах. По обіді відбувся концерт в „Народнім Домі“, на якім були промови про це, як „С. Господар“ має зорґанізувати селян і помагати їм. Свято закінчив о. Андрій Пеленський, який візвав присутних до праці в Кружку „Сільського Господаря“ та до господарського поступу і орґанізації у своїй власній хліборобській установі. В святі взяло участь багато людий, передусім жіноцтва, а велике зацікавлення було видно у всіх присутних, які зійшлися, щоби гідно вшанувати великий хліборобський день та подумати про свою майбутність. Треба зауважити, що село Лисятичі належить до одного з перших, які йдуть скорим кроком у господарськім поступі. Село перевело вже у себе меліорацію кількохсот морґів пасовиськ отвертими ровами, (коло 7 км. ровів), селяне переводять проби з садженням і пересаджуванням збіжа, уживають уже правильно штучних погноїв, сіяння переводять у великій частині сівалкою, а думають заложити при Кружку „Сільського Господаря“ спілку контролі молочности.

———

Погана та ворона, що своє гніздо каляє! Пишу до Вас отцього листа і паленію з сорому — а все таки помістіть його, може хоч в цей спосіб опаматає він неодного!

400 нумерів, коло 2000 душ в селі а всего пять пренумераторів (!) на той часопис, що в кождій укр. селянській хаті знаходиться повинен! Є гроші на карти, на пиво і горівку, але немає їх на часопис! Читалиб радо і читають від других, але коби дарма! Сором і ганьба! Крім „Народньої Справи“ другої укр. ґазети в селі нема! Видно таке свідоме, що тільки тих пять дурні остало, що запренумерували, щоб розуму навчитися! А село богате, щоб вам знати! Є і „Народній Дім“ — тамтого року з цегли мурований є і Читальня і кооператива! Перший потонув в векслевих довгах жидівських, що їх обовязалось добровільно скинуть по діжці зерна і викупить село, перейшов на кількох одиниць – а ті крутять головами, щоб і дім вратувати і самому з торбами не піти — бо село зложило аж два корці збіжжа! Думало вистарчить на 2000 довгу! Читальня зветься в нас тому, що матірне товариство її так охрестило! На 70 членів не заплачено від 1920 р. до нині більш як 10 вкладок за всі роки разом! Часописа нема крім „Укр. Еміґранта“ — ця приходить великодушно сам і проситься прочитати! Але звичайно, як чужий в нашому селі поступає до першого ліпшого, що вибераєся в дорогу до Америки тоб то також еміґрант — то і там пропадає!

Кооператива в передсмертних судорогах! 1500 зл. по довжниках, 1300 зл. власного довгу, а готівки в товарах на 600 зл. І знову, щоб ратувати її славу, ввявся безкористовно з власною готівкою, власною працею оперувати, одинокий чоловік посвяти і патріот о. пр. Максимюк.

Є в нас і „Сокіл“, що жде 3 місяці на перші загальні збори, є і „Аматорський Гурток“, що один ратує славу села, даючи майже що 2 місяці вистави! А часом і по черзі кілька тижнів з ряду! Та він сам жебрак без жебрачої торби навіть — бо всю заграну готівку вкладає в Народний Дім, бо тиснуть векслі — а сам мажеся шварцом та мукою! Є в нас ще і членське майно велике! 300 членів має коло 400 морґів поля — чорнозему і ліса. — Ліс молодий—густий! коло 30 літ — але є і старий! Батьки господарили і з нічого купили — а сини і внуки так господарять, що податок заплатити з нього не можуть нето побільшити! Злодії ліс цілковито знищили — поле запущене осети і бодяки родять! Були в нас аґрономи, кинули думку заложити донечку „Сільського Господаря“ перевести, бо є на чім, досвідні поля, відїхали і забрали свої думки до Львова, здається, назад. А батьки наші мали його, мали машини від нього, мали сонду і досвідне поле в 1914 р. заведено ішли вперід, а ми як той віз у вашому великодному числі — тпру—ані крок вперід! Народ здеморалізований війною не вірить нікому, ніже Богові, усюди, в усіх бачить злодіїв і рабівників, що посягають на його власність! І хто виїде в нас з якоюсь найлучшою гадкою, бозкористовною працею, сейчас стрічаєсь з закидами! „Е якби він з того нічого не мав — тоби в тім пальці не мачав“. І дармо кидаємо горохом до стіни, він відбиваєся і нам очі калічить. Отямтеся раз панове — подайте собі руки, візьміться спільно до праці — не вірите свому — дайте чужому, і вибредіть з того багна морального, хай другі села з вас не глузують. Сказано досить!

Гнильче, 8/II. 29. В. Калекура.

С. Ч. Шкоди від заяців. Правда, польський ловецький закон каже, що власник польовання обовязаний платити шкоду лише тоді, як шкода заподіяна оленями, сернами Про заяців ані слова, значить їм можна вїсти всі дерева. Треба тому так робити, аби мати докази, що це серни вїли щепи.

Цікаві книжки. Вже вийшла в друку IV. частина Споминів Д-ра Степана Шухевича, в якій описані переживання У. Галицької Армії на Україні в зимі і весною 1920 р. Ціна 4 зол. Мож дістати у кождій книгарні.

П. С. з Дор. Платня для покаліченого. Хто тепер окалічів при праці, тому виплачується допомогу, бо працедавець обовязаний тепер кождого робітника обезпечити від випадків.

В 1915 році такого обезпечення не було і воно не обовязувало працедавця.

В. Д. з А. Заборонити продажу пива і питного меду в селі можна також через голосування, але лише тоді як пиво сильніше як два і пів процентове. На кождім пиві повинен бути поданий процент.

ДУМА ПРО ГОРУ ЛИСОНЮ.

Чомуж Тебе таку сумну я вздріла,
Горо Лисоне, сестро моя мила?
І Тебе руйнують люди,
Хоч Ти земля, могила...

То, що Ти вкрила, сховала глубоко,
Ті кости, що їх ворог розсіяв широко,
І це Тобі забирають, не дають спо-
[кою
Тлінним останкам Тих,—що лягли
[там в бою.

Щож Ви кому винні?
Щож Ви учинили?
Таж Ви вже померші
Всім Ви уступили.

Вам там любо спати —
Ви лягли за волю,
За Вкраїну милу і за Її долю.

Ми прийшли з далека
Тут Вас привитати,
Кости найдорозчі —
Нараз похозати.

В ту саму могилу,
В ту чорну землицю,
Ми Вас поховали,
Мов скарби в скарбницю.

Землею покрили, вінцями прибрали,
Щоб напасти злої Ви вже не зазнали.
Не спи, ти — Лисоне —
Стій горда, мов мати,
Та, що свого сина дала поховати!

Бережи нам скарбу, хай не розки-
[дають,
Що нам найдорозче—хай не заби-
[рають!
Бо ми того скарбу, будем боронити,
Той скарб нас навчає, для чого нам
[жити!

Написала
Молодиця Ганка з Кидрів Білолиця.

Маріян Стахурський
ст. вет. лік.
вул. Дверніцького 32,

Що потрібно знати господареві про новий ветеринарний закон в Польщі

В поборюванні пошестних хворіб у тварин, обовязував досі на області Східної Галичини колишній австрійський ветеринарний закон, а на Поліссі, Підляшу і Холмщині колишній російський закон.

Польське Міністерство рільництва, якому підпадають ветеринарні справи, опрацювало новий ветеринарний закон і проголосило його як розпорядок през. річипосполитої з 22. серпня 1927 р. В. Д. З. 674; а враз і виконавчий розпорядок до нього з 9. січня 1928 р. В. Д. З. з 167. Цей закон обовязує тепер в цілій Польщі.

Головні постанови є передусім в 20. артикулі, де кажеться: Обовязком кожного власника тварини і других осіб, які користуються тваринами і мають з ними стичність, є негайно (до 24 годин) зголосити в найблищому постерунку поліції або впрост в Старостві, про кожний випадок занедужання тварини пошестю або про підозріння в пошестній хворобі.

По давньому закону вільно було таке донесення зголосити в громадському уряді або у оглядача худоби.

Обовязково треба донести про такі пошестні хвороби тварин:

1) Книгосуш (чума рогатої худоби),
2) Пошесть легенна (зараза плуцна) рог. худоби.
3) Прищиця, інакше слинявка або пошесть ротно - ратична (zaraza pyska i racic),
4) Телій або карбункул (wąglik);
5) Шелестячка пошестна, тоб то тріскучі опухи на плеччу, стегнах тощо;
6) пошесть дичини (звірини) і худоби;
7) Видні (наявні-відкриті) сухоти або туберкульоза на вимені, або легенях, матиці;
8) Носатина (сап) у коней - ослів,
9) Віспа і парх у овець;
10) Пошесть стаднича (на полових частях),
11) Осутка (осип otręt) на родних частях у коней і худоби;
12) Кінський парх (чіхачка, сверблячка;
13) Скажениця або стеклина,
14) Помір і зараза безрег;
15) Червінка (рожа) безрог;
16) Холера (чума) домашньої птиці.

В законі не згадується, як всі ці пошестні хвороби розпізнавати. Тому булоб добре, якби читачі „Нар. Справі“ прочитали собі мою книжечку „Ветеринарний Лікар“, де ці хвороби на сторінках 129—167 є описані. Книжечку можна дістати в С. Господарі за надісланням 4 зл.

Крім зголошення випадку (арт. 21) обовязаний господар відокремити хвору штуку, або забезпечити, щоби пошесть від загинулої штуки не перейшла дальше. Тому треба заборонити вхід на своє обійстя кождому, крім ветеринарного лікаря і других урядових осіб. Падло вивезти обережно, щоби не посівати пометів і крови, по змові також твариною, що противиться цій пошесті. Далі треба піддатися усім розпорядкам вет. лікаря і громадського уряду. Щойно по сповненню всіх обовязків в законі (арт. 75) набуваємо права до відшкодовання (підмоги), про яку згадано вище. Ветеринарний закон предбачує відшкодовання в слідуючих пошестних хворобах тварин:

1) Книгосушу, 2) пошести легенів у худоби, 3) видних (наявних) сухотах, 4) пошести ротно-ратичній (за виїмком телят до 3 місяців), 5) носатині (сапові), 6) пошести стадничій, 7) скажениці у однокопитців, худоби, свиней, овець і кіз (у псів і котів — ні), дальше 8) поморові (заразі) свиней (з виїмком сисунів) 9. карбункулові, 10) шелестячці пошестній, 11) пошести дичини і худоби.

Виплата відшкодовання буває ріжна залежно від хвороби і других обставин. Передусім причина загибелі тварини мусить бути устійнена ветеринарним лікарем, який переправадить секцію падла і оцінить при помочи двох заприсяжених таксаторів вартість тварини. При оцінці беруть повну вартість тварини, не рахуючи зовсім, що тварина від недуги підупала. При цьому вважають ще (арт. 85) на її окремішні годівельні та ужиткові прикмети.

Відшкодовання виплачують в такій висоті:

$^3/_4$ повновартости — в випадку загибелі тварини на пошести, вичислені повище; — а також при носатині, скажениці, поморові (заразі) безрог, чумі (заразі) дробу, коли забють тварину на приказ влади.

Повну вартість (арт. 79) виплачують:

а) за тварину, забиту на приказ влади, якщо при секції не найдено ретеринарним лікарем змін в пошести, за якою шукали;

б) за тварину, забиту з приводу книгосушу і слинявки (прищиці);

в) за тварину, що загибла від щеплень.

В інших випадках (арт. 80) виплачують за тварину забиту на приказ уряду — $^4/_5$ повновартости, — якщо стверджено ветеринарним лікарем пошесть легенну, видні сухоти або пошесть стадничу.

Як з одного боку дає уряд відшкодовання, а навіть нагороду особам, які причинилися до поборення пошести, так з другого боку (арт. 98—108) накладає дошкульні кари на винуватців в нарушенню законних розпорядків.

Поминаючи утрату всяких прав на відшкодовання з державного скарбу, предбачує закон дуже високі грошеві кари (10·000 зл.) кару арешту і вязницю (до 5 літ). Розуміється, що такі великі кари вимірюють лише при великих провинах, або зловживані законом або нарошному розволікуванні пошестей (мовляв — щоби й і в сусіда була).— Особливо гостро карають, якщо з цього приводу потерпить державний скарб.

Як повість у адміністраційно—карному поступовані, допускається новим ветеринарним законом (арт. 107) що покараний старостком господар, може внести в речинці 7 днів від дня доручення карного оречення спротив і домагатися від староства, щоби передало його справу повітовому судови (або судови мировому, який рішає в цьому випадку як перша інстанція). Це має велике значіння для господаря, якщо зважити, що суди беруть такі справи легко і раді позбутися чужих справ, зприводу обтяження власними справами.

—о—

Позір! Мужі довіря „Народньої Справи“

Минулого тижня вислали ми всім Мужам довіря леґітимації і інструкції. Просимо найблищої неділі сповнити точку 5. інструкції та при тім подбати, щоби всі передплатники якнайскорше сповнили вимагання точки 4-тої.

До цього числа долучаємо чеки для всіх передплатників і просимо відновляти передплату, а хто вже відновив, то просимо не марнувати чеків а приєдняти нового передплатника і тим чеком вислати передплату.

КАЛЄНДАР НА ТИЖДЕНЬ.

Липень 21 — 28.

21. Неділя 4. по Сош. Прокопія
22. Понеділок, Панкратія.
23. Второк † Антонія Печерського.
24. Середа, Ольги княгині.
25. Четвер, Прохла і Ілярія.
26. Пятниця, Собор св. Гавріїла.
27. Субота, Онисима.

Як нарід приповідає:

Прийде літо — то є розмаїто; прийде зима то хліба нема і чоботи ледащо і робити нема що.

В часі погоди бійся великої води.
Двічі літо не буває.

— —

□ **Які будуть жнива.** Польське державне обрахункове бюро повідомляє, що з кінцем червня найліпші засіви були на Волині, в Галичині та коло Варшави, а на Познанщині і Поморю гірші. Стан садовини всюди недобрий.

□ **Дивні очі.** В Еспанії жиє 7-літний хлопець, що бачить через папір, бляху, полотно. Перед ним нічого не можна сховати, бо він всьо бачить наскрізь. Тепер лікарі розсліджують силу його зору.

□ **Однакові пенсії для всіх залізничих емеритів.** Рада міністрів зарядила, аби залізничі емерити з австрійських та російських часів і їх родина побирали такі самі платні, як спенсіоновані з польських часів. Дотепер австрійські та російські пенсийники побирали лише три четвертині польських пенсій.

□ **Цукор вже подорожів.** Скарбова влада згодилася на 10 процентову підвишку ціни цукру. Від 8. липня 1 кґ. цукру без акцизи (податку) коштує 104 і пів зол. за 100 кґ., замість 95 золотих дотеперішної ціни.

□ **Летунська горячка.** Всі народи розхорілися недугою, яку можна би назвати летунською горячкою або дурійкою. Кождий хотів би чимось пописатися та показати світови щось ще не бувалого. А найбільше їх береться перелетіти великий океан між Европою та морем. Літають французи, пробують перелетіти Іспанці і падуть в море, летять попід бігун через Ґренляндію Американці та цілий рік збираються летіти чотирох польських летунів. Двох з них вже пробувало щастя минулого року, та мало не втопилися в хвилях. Не хотять остати позаду большевики і приготовляються до лету понад цілу Европу. А всіх їх хотять побити Німці, що приготовляються за дванацять днів облетіти на „Цепеліні“ цілу земську кулю.

В пятницю перелетіло океан днох Американців та осіли найперше в Іспанії а пізніше в Римі

В останній хвилі надійшла вістка що великий большевицький літак з 9 подорожними вже прилетів до Берліна перелетівши 1800 км за 11 годин.

В ночи з пятниці на суботу вилетіли з Франції до Америки польські офіцири Ідзіковскі і Кубаля, що то вже пробували щастя минулого року та впали в море.

□ **Святкували по американськи.** Як що року, так і цего року Америка дуже урочисто святкувала свято своєї державної незалежности, добутої у війні з Анґлійцями пер. 153 роками. Підчас урочистостей згинуло 159 людей. Від самих штучних огнів вмерло 78 осіб. Решту переїхали автомобілі, потратували коні, люди і т. д.

□ **Книжки скарги на польських залізницях.** Польське міністерство залізниць розпорядило, аби на кождій стації була книжка скарг. Кождий може вписати до неї свої нарікання на залізничих урядовців і службу. Думаємо, що їх скоро вапишуть, бо є на що скаржитися. Тільки коби було кому ті скарги читати і виновників карати. Українські подорожні повинні свої скарги писати в рідній мові.

□ **Американці касують коний в армії.** Практичні Американці поба чили, що машина ліпша від коня, бо ве хоче їсти тоді як не робить та не треба її тоді доглядати. Тай машина сильніша і скорійша від коня. Тому касують коней в армії, а на їх місце вживають машинову силу. Навіть тяжкі гармати будуть тягати мотори, а не коні.

□ **Розірвалася гармата і вбила двох гарматчиків.** Під Долиною підчас острого стріляння артилерії

трісла гармата і забила двох гарматчиків, а трох ранила.

▫ **1. серпня червоний день.** Большевики рішили 1. серпня на память вибуху світової війни в той день назвати „червоним днем“. Підчас нього завмре праця по цілій державі та будуть відбуватися народні віча проти війни а за збереженням мира.

▫ **Жартом затопили свого товариша.** Під містом Тчев в західно-північній Польщі підчас купелі кількох хлопців затягнули на глибину свого 8-літнього товариша, що не вмів пливати і казали йому плисти. Хлопець зачав тонути, а струя ріки пірвала його зі собою і він втонився. Треба перестерегти дітей перед подібними жартами і забавами.

▫ **І в нас це придалосяби.** В Італії заборонено хлопцям та дівчатам, що не мають ще 15 років, курити. Поліцаї мають наказ відбирати таким смаркатим курцям папіроски і весь тютюн та карати карою 5 лірів (3 золоті). Варто в нас завести щось подібного, хоч найліпше було би, як би старші люди перестали курити, бо вони лихим прикладом псують молодь.

▫ **Богацтво китайського цісарського гробу.** В Китаю відкопали гріб одної з давних китайських цариць і найшли в ньому просто неймовірні скарби. Золоті прикраси і і одяг, тканий зі золота, дорогоцінних перел і камінів обчислюють на 35 мілiонів долярів (300 міліонів золотих). Кілько то сліз та терпіння бідних людий коштували ці скарби і все одно цариця всіх їх лишила другим.

▫ **Далі торгують людьми.** Союз Народів вислав минулого року комісію до Африки і Азії, аби прослідила, чи в тих частях світа ще направду існує торговля невільниками. Члени комісії переконалися, що в державах Судан, Абісинія та Арабія, що лежать недалеко Египту що року продається більше як 2 тисячі людей. В Арабії король навіть побирає податок від кождого проданого невільника у висоті 300 франів (500 золотих). Пересічно за молодого мущину платиться 10 до 12 тисяч франків, за дівчину ще більше, а за старих невільників по 2 до 4 тисячі. В одній провінції нараховано більше невільників як вільних людей. Навіть найбіднійший має принайменше одного раба. І це діється в 20-тім віці.

▫ **Убійник архикнязя доктором.** На білгородськім університеті здав іспит і зістав доктором фільософії Серб Ґаврілович, що тому 15 літ вбив в Сараєві архикнязя Франц Фердинанда та спричинив світову війну.

▫ **Гарматки для піхоти.** Чеська фабрика оружжа в Пільзні зачала виробляти малі гарматки, що важать лише 157 кґ. і даються розбирати на 5 частей по 38 кґ. та переносити на друге місце. Гарматка має два дула: одно 70 мілім., що викидає 3 кґ.-ові набої на 2500 метрів, а друге 32 мілім. викидає фунтові набої і розбиває сталеві плити танків. Буде це гарматка для піхоти і проти піхоти та проти танків.

▫ **Ще про ратовання потапаючого.** В попереднім числі писала „Народня Справа“, „як треба ратувати потапельника“. Тут хочемо ще пригадати, аби не йти зігрітим у воду, ані втомленим, бо тоді легко хопає пливаючого скорч. Так само, не повинен лізти в глибоку воду переїджений та зараз після обіду, бо з повним жолудком пливак легко втомлюється.

▫ **Заломився міст на ріці.** Недалеко Вільна на ріці Вілії заломився віз з двома возами. Коні і вози вдалося вратувати, але один візник таки втопився. Сміялися колись з „польських“ доріг, нині до лихих доріг прийшли ще лихі мости.

▫ **Люди — звірі.** В Мендзиходзю, коло Познаня, арештувано одного чоловіка, бо на нього впало підозріння, що хотів отроїти свою власну 15-літню дочку. Виявилося, що він перед тим її знеславив. Длятого хотів її згладити зі світу, аби пізніше не викрили його злочину.

▫ **Аж тепер вернув з полону.** До Радовець на Буковині вернув з російського полону Никодим Олійник, що в полон попав був ще 1917 року. Він розказує, що разом з иншими 600 полоненними мусів тяжко працювати в копальни в Туркестані. Перед роком вт'к і цілий рік перекрадався, заки дістався на Буковину.

▫ **Своїм тілом вратував маму від смерти.** В Розенгольм захоріла 65-літня жінка на затроєння крови. Рана так сильно розросталася, що єдиним ратунком було, по вичищенню рани, зашити її здоровою скірою з молодої людини. На це її рідний син дав вирізати собі з ноги великий шмат скіри і нею зашили рану матері та вона незадовго видужала.

▫ **По американськи.** В Мексику, в Америці банда 23-ох розбишак напала на місточко і його ограбила, а одного міщанина вбила. Пізніше військо дігнало цілу розбійничу ватагу і в битві всіх вистріляло, а трупів порозвішувало на телеґрафні стовпи на пострах.

▫ **Шкоди недільної бурі.** Буря, що шаліла в нас минулої неділі, 7. VII. з ще більшою силою шаліла в других краях. В Кракові вихор повивертав телеґрафічні стовпи, а дощ лив від рана до 3 години пополудни. У Варшаві цілий день падав дощ а вітер переривав дроти. В Швайцарії і північній Італії буря знищила майже всі засіви.

ГРІЗНА ПОВІНЬ.

Довший і густий дощ, що падав в середу та четвер 11 і 12. 7. спричинив великі виливи гірських рік та заподіяв богато шкоди. Найсильнійше виляв Прут. Понищив дороги і зірвав кілька мостів. У Вербіжи під Коломиєю залив 200 домів і зірвав міст, а в Княжедворі 46 домів.

Черемош також заподіяв богато шкоди в околицях Жабя і Косова. Виловили одну втоплену жінку.

Бистриця піднеслася 6 метрів високо і коло Надвірної зірвала 6 мостів та залила передмістя Станиславова, Бельведер,

Опір зірвав кілька мостів так само Свіча, Лімниця і Стрий.

В пятницю рано води трохи спали, але сподіються дальших виливів, бо дощ падає далі.

Ще грізніша повінь навістила Туреччину. Там коло міста Трапезунт через дві доби лив такий дощ, що води залили майже цілий край. 400 осіб втопилося.

Погоня за бандитами далі триває.

Погоня за бандитами, що перед 10-ти днями ограбили і ранили польського священика, далі триває. Бандити скрилися в лісі і відстрілюються перед поліцією. Одного бандита зловили.

Що по чому.

У Львові, дня 15 липня 1929.

Ціни збіжжа не змінилися. Пшениця по 44 до 45 зол., жито 23 до 24; ячмінь 21 до 22; овес 21 до 22; кукурудза 30 до 31; гречка 28 до 29; вика сіра 30 до 31; чорна 33 до 35 зол.

Паша:

Сіно прасоване 7 до 10 зол. за 100 кґ; солома 4 до 5; житний ґрис 14 до 15; пшеничний 15 до 16: Ґрис подорожів, бо дозволено вивозити за границю; Ляняні макухи по 41 до 42 зол.

Масло — молоко — яйця.

Маслосоюз платив 13. VI. за масло експортове, солене першої якости по 5·20 зол; за десерове, несолене І. якости по 5 зол; за літру молока: 0·30 зол; за яйця по 9·60 зол. за копу; за сметану по 1·40 за літру.

Городовина — садовина

На Львівськім ринку платять за великі нові огірки по 40 до 60 ґр. за штуку; за зелений тереблений горошок по 30 ґр. за кватирку; за нову бульбу по 15 до 20 ґр., за головку салати 3 до 4 ґр.

За 1 кґ порічок 1 зол. до 1·60; за аґрест 1·50 до 2 зол; за вишні по 2 до 2·60 зол; за кватирку суниць 50 ґр., за літру чорниць (борівок) 50 ґр; за полуниці 2 до 2·50 зол.

Ні на годину не лишаймо незораної стерні.

Каже одна німецька пословиця таке: „як береш зі собою в поле серп або косу то не забудь також взяти плуга“. І німці та другі західно-европейські селяне придержуються цеї пословиці. Ще не склали всіх снопів в полукіпки, а вже один робітник з двоскибовим плугом мілко оре стерню. Ще того самого дня більша частина стерні зорана і засіяна мішанкою або ріпою стернянкою на пашу або зелений погній з валком привалкована.

Спитаєте, нащо здається такий поспіх з підоранням стерні.

Пригляньтеся стерні того дня, як ви жнете або косите збіжжа та тиждень пізніше Першого дня ґрунт вогкий і пухкий, що аж нога западається, а по тижневи він так ви сохне, що потріскає і плуг його не хоче чіпитися. Як той ґрунт-стерню першого дня зоре ься та заволочиться і або засіється або ні, то земля висохне тільки на верху, а під сподом буде далі пухка і вогка. Таке поле кождої пори легко можете орати і сіяти озимину і вона на ньому добре вдасться.

Крім того на підкиненій (спокладений, зораній) стерні приорється хопту і буряни та їх насіння і воно зійде та до зими його знищиться. Знищеться також б гато комах і ріжних земних шкідників, не буде пастися худобина і не буде її затоптувати.

Тому ні на годину не лишайте стерні, але сейчас її оріть.

Добрий господар має за рік два врожаї.

Колись господарили наші батьки так: рік-два орав і сіяв, а на третій лишав поле облогом. Тоді можна було так господарити, бо поля було богато. Нині замало, як селянин що року оре поля і збирає один лиш врожай.

Тепер треба з того самого поля мати два врожаї, або й більше. Городники на городі повинні мати три а господар на поли — принайменше два.

Спитаєте, як це можливо? Ось так: Як лише зіжнете або скосите збіжжа та повяжете снопи, сейчас оріть мілко стерню та засівайте сумішкою на пашу або зелений погній. На легкі поля сіється лубін або сумішку з пелюшки та ярого збіжжа, наприклад 30 кґ. вівса або ячменю та 90 кґ. пелюшки, а на ліпших полях, замість пелюшки сіється вику, або горох та трохи бобу. Засіяне насіння заволочується і привалковується валом.

Дуже добре буде, як перед тим розсіється 100 кґ. суперфосфату та коло 120 кґ. потасової соли,

Замість сумішки можна засіяти зорану стерню пашною ріпою. Вона за півтора до двох місяців дозріє і дасть вам коло 200 сотнарів доброї паші для коров і свиней.

На морґ потрібно коло два до три кґ. Можна її сіяти так, як наприклад кожде збіжжа, рукою, або рядками, на 40 цм. широко, але дуже мілко, на 1 до 2 цм.

Найліпша є ріпа турнепс, якої 1 кґ. насіння коштує (в Спілці Аґрономів) 10 зол.

Не топчіть золота!

Серед літа збирається такі лічничі зіля:

Буквиця, Бетоніка, Буковник. Дуже розповсюднена рослина при залізничих і інших шляхах, на горбках, в лісах, кущах, на гірських луках, передусім в повіті Товмач, Чортків, Теребовля, Тернопіль, Збараж, Кремянець, Дубно. Має більш до 60 цм. високе, чотиригранне, густо покрите волосками. Цвіт багряної краски виступає над кождою парою листків довкола била в липні і серпні. Збирати листя без хвостиків і сушити в тіни. Потрібно десятки тисяч кґ. Ціна около 70 зл. за 100 кґ.

Німиця чорна, Блекота, Блекитна, Люлька, Люляк.

Звичайна хопта—бурян, 30 до 60 цм. висока, росте на неужитках, при ровах, під плотами, на смітниках, лісових полянах. Має листя безцінникове, сиво-зеленої краски, берегами глибоко карбоване, часто покрите волосками. Цвіт брудно - жовтий, внутрі фіолетної краски. Овоч, що

містить в собі насіння, має форму збаночка з зубленими крисами. Збирати листя і сушити в тіни, в продувному місці. Ціна около 100 зл. за 100 кґ. Також зріле насіння треба збирати, бо його також потрібно кожну кількість. Ціна як листя. Ціла ростина небезпечно трійлива, а такий лічничий середник мусить бути скоро проданий, бо на слідуючий рік він вже немає вартости.

Дивдерев, Дивдур, Дурман, Дурнопян.

Однолітна, дуже звичайна ростина на румовищах, городах, смітниках і в загалі близько людських осель. Било гилякувате, 50 до 150 цм. високе. Листя довгоспиникове до 20 цм. довге і до 15 цм широке, глибоко зублене, спідний нерв місцями вкритий поодиноко стоячими волосками. Цвіт білий, лійковатої форми, сидить в розвиленнях. Овоч чотиродільний, зовнішним виглядом і величиною подібний до овочів дикого каштана. Збирати листя без хвостиків і сушити в тіни. Потрібно тисячі кґ. Ціна около 100 зл. за 100 кґ. Також зріле насіння треба збирати. Ціна около 50 зл. за 100 кґ.

Не продавайте збіжжа--ліпше його згодувати.

Правда, наші селяни не мають аж тільки збіжжа, аби мусіли його продавати. Але час до часу треба його трохи продати, аби посплачувати ріжні драчки. Та і цего не повинно робитися. Бо ниніпри низьких цінах збіжжа, а досить високих на мясо, яйця і молоко -- ліпше все збіжжа згодувати і продати дороще Це найліпше переконають кождого отсі числа.

Аби безрога прибрала о 1 кґ. на ваві, повинна зїсти 4 кґ. зерна. Числячи один кґ. по 25 ґрошів — буде нас 1 кґ. приросту живої ваги коштувати 1 зол., а ми за нею візьмемо 2 зол., отже заробимо ще раз тілько

Як згодуємо збіжжа курми, то на день на 10 курок треба в літі дати коло півтора фунта, наприклад ячменю, за 17 ґрошів. Най лише 4 курки знесеться, то за тих 17 ґрошів дістанемо 60 ґрошів за яйця, значить заробимо три рази тілько.

Ціни молока і масла також високі. Але коровам давати мелене зерно — осипку не виплачується. Для них ліпший ґрис. Тому збіжжа треба продати, наприклад по 25 зол. за корець і за ті гроші купити півтора кірця ґрису. Бо від 1 кґ. ґрису повинна корова збільшити молочність о 2 і пів літра. Ми їй дали 1 кґ. ґрису за 15 ґрошів, а вона заплатила нам двома і пів літрами молока за 65 до 70 ґрошів, значить чотири рази тілько.

Бачимо, що нині всі домашні звірята платять за збіжжа принайменше два рази тілько як збіжеві торговці. Тому ваше збіжжа продавайте вашій худобині.

Польські летуни не долетіли до Америки.

Польський Літак „Маршалек Пілсудскі“ по дорозі до Америки мусів сісти на островах Азорах. При злеті літак експльодував. Майор Ідзіковський вбитий, а майор Кубаля тяжко ранений.

ПОРАДИ ГОСПОДИНЯМ.

КУРЯЧИХ МАРОДІВ НЕ ВАРТО ГОДУВАТИ.

Серед курят, гусят та качат завсіди трафляється кілька нездар. Чи то перестудилися, чи настолочила квочка, чи розхорувалися від лихого корму.

Такі каліки поволи ростуть і ніколи не можуть дігнати здорових курят. Пізніше, навіть як дозріють, не виростуть з них добрі кури. Бо заморені з малку вони цілий час будуть гірші від других. Звичайно господиня старається викохати своїх мародів. Доглядає їх ліпше, ліпше годує, а вони трохи покуняють та подохнуть. А дуже часто буває таке, що вони, тому що хорі і ослаблені, легко набавлюються якоїсь заразливої хороби і від них заражуються неню здорові курята. Длятого мародів еред курят, качат та гусят, як вони довго не видужують треба, вигубити, аби самі далі не мучилися та не робили непотрібно коштів господині.

ДО ВАС, ЛЮБІ ДІВЧАТА, ОДНО СЛІВЦЕ.

Як вийду в неділю під церкву, або під читальню, то не знаю, чи це ви приїхали зі Золочева чи може зі самого Львова. Бо всі Ви в шовках, в мештах, в пончохах. Аж любо на Вас глянути.

А як з неділі зайду до Вас в хату або на подвіря, чи загляну у Ваш город, або до стайні до корови-ці — то хоч тікай зі стиду. Бо в хаті бруд і сміття, а мух, що аж в очі лізуть. На подвіря треба уважати, аби не втопиться в смітті. В городі хопта всьо поперостала. А коровиця і свинка цілі в грязі. Див люся за цвітником край хати — а його нема — тільки кропива росте.

Ваша мама мене угощує молоком. Пробую пити та не йде; бо горнятко немите, молоко нечисте і з мухами Кусаю трохи хлїпця, а він квасний і до ніднебіння прилип.

„Це моя доня такий спекла“ — каже мама. — „Нічого не хоче робити. Нема кому корови видоти, в поле йти. Тільки строїласяби“.

І так як в неділю Ви мені подобалися, так тепер, як побачив Вас дома, бриджуся Вами. Чомуж Ви, як любите гарно вбиратися, не хочете навчитися по людськи варити, пекти, порядкувати в хаті, в городі, доїти коров. Як того не будете вміти, то колись Ваші чоловіки будуть від Вас тікати до коршми. Тому наперед забезпечіться і вчіться, не тільки гарно вбиратися, але смачно варити, пекти, доглядати коров, городу. Не тільки себе вбирайте гарно, але і Вашу хату і цвітник і подвіря, город тай стайню.

Тоді направду будете гарними.

„Парубчак“.

Овочевий сок зі суниць, малин і порічок,

Не треба тих ягід пересмажувати ані їх розтирати. Вистарчить їх насипати до скляної або порцелянової посуди та верствами пересипати їх цувром (що два пальці грубо ягід і трохи менше цукру).

На 1 кґ. ягід потрібно коло $^2/_3$ кґ. цукру. Так пересипані цукром ягоди ставляється на цілу добу в холодне місце та згори притискається чистим, вивареним камінем, поставленим на малім тарільчику.

За добу цукор витягне з ягід весь сок. Тоді треба його переціди-ти, поналивати до чистих фляшок і через півгодини підгрівати при теплоті 70 ступнів. Тоді фляшки закорковується і заливається воском.

Пересіджені овочі треба переварити на мармоляду. В той спосіб зроблений сок є прозорий, має гарний смак і запах та довго дається переховувати.

Як винищується каракони (шваби)

Найліпше нищить каракон'в їжак. Він цілу ніч товчеться по хаті та ловить їх і їсть. Також трохи підрослі качата, полишені в хаті при слабім світлі через ніч богато їх винищать.

Добрий також такий спосіб: наливається до горшка води і довкруги підсипається землею або обставляється так папером, аби каракони могли легке підходити до горшка. Богато їх впаде до середини і втопиться. Ще ліпше, як до води в горшку додамо трохи пива, аби його запах вабив до себе комах.

Також, як посиплемо ті місця, де богато швабів, бораксом, то їх винищемо.

Чи ліпший соломяний чи черепляний дах.

Соломяний дах від критого дахівкою тільки в дечім ліпший: він в літі не розпікається, а в зимі тепліший. Його лекше поставити, бо за солому на господстві не тяжко і сам господар може нею пошити будинок. Здавалосяби навіть, що соломяний дах дешевший від дахівкого. Але це так тільки здається. Бо як взяти під увагу це, що його менш - більш що кільканацять літ треба зміняти, то він вийде далеко дорожче від дахівки.

Та найважніше те, що після польського будівельного закону будинки соломою вкриті можна будувати щойно 6 метрів від границі і треба за такий будинок платити далеко вищу асекурацію як за огнетревалий, дахівкою вкритий будинок, який можна будувати навіть вже 3 метри від границі. Крім того дахівка коштує дешевше від соломи, бо її може виробити сам господар і нею лекше покривати дах, як пошивати сніпками. Все те повинно причинитися до касовання соломяних дахів на селах, а на їх місце ставляти дахи, криті дахівкою.

Як робиться дахівку? Треба купити собі машину до виробу дахівок і коло 300 до 500 дахівкових форм.

З ріжних родів машин найліпша „богатир“ за яких 470 зол. або „брилянт“. Є і дешевші, але і гірші. 100 форем до такої машини коштує коло 350 до 380 зол.

Разом отже потрібно коло 1200 зол.*). Скажете, що трохи забгато. На одного господаря так, але для 10-ох небогато. І для одного небогато, як він хоче робити дахівку на заробок для цілого, або і кількох сіл. За рік легко сплатить всі видатки та в дальші роки буде мати гарний заробок по кілька сот золотих що місяця.

Для виробництва дахівки потрібно доброго, чистого, без намулу, вапна піску і глини. Чим він грубший, тим ліпший, бо виходить менше цементу. Той пісок пересівається через сито (рафу), таксамо пересівається цемент, мішається їх разом, зливається зимною водою, лопатами добре

Праса „Брилант“.

вимішується. Звичайно на три части піску додається одну часть цементу. Води додається тільки, аби перемішана і зароблена маса в жмени далася стиснути, подібно як вогка мука. Забогато води не добре давати, бо маса моглаби вийти зарідка.

Зароблену масу треба по 15 мінутах виробляти на дахівку і вся мусить бути вироблена до 5 годин.

Зразу треба виробити лише коло 10 штук і за яких 4 до 5 днів можна буде самому побачити, чи вони добрі чи ні. Бо на початку робиться, доки не вправиться загрубу або закриву дахівку. Тому дахівку треба добре вбити до форми (не буде перепускати води) і ножем (стрихульцем) добре зрізати. А щоби легко відставала від форми, смарується форму лихою оливою.

Вироблену дахівку з формою складається в шопі на полиці, аби продував вітер, але аби не зарaптовно сохла та по 24 годинах винимається з форми, уставляється кантом одну при другій і що день принайменше через 8 днів зливається водою.

Щойно по 14 днях можна винести на сонце і поскладати в стоси кантом до гори, а по 6 до 8 тижнях можна вживати на дахи. Треба памятати, що чим старша дахівка, тим сильніша. Свіжа дахівка дуже товчеться при перевозі.

За день вправлений робітник може виробити коло 350 дахівок на 30 квадратових метрів даху.

100 дахівок на яких 80 квадратових метрів даху потрібно півтора кубічного метра піску ($2^1/_2$ фіри), 550 кґ. цементу за 66 зл. (12 зол. 100 кґ.) і за 9 зл. оливи, разом около 80 зл.

Колиб хто хотів мати кольорову дахівку, може купити фарби, перемішати її з цементом і посипати кожду дахівку тою фарбою, заки її викинеться з форми.

Але вистарчає, як дахівку посиплемо самим цементом і потягнемо стригульцем. Тоді вона дістане ґлязуру.

---

*) З українських фірм дуже добрі машини і форми на дахівок на догідні сплати продає фірма Михайло Стефанівський у Львові, вул. Варстатова ч. 10. Та фірма рівночасно безплатно поучує кождого, як обходитися з машинами при виробі дахівки.

Коли господар повинен платити доходовий податок.

Закон постановляє, що селянин платить зі своєї господарки щойно тоді доходовий податок, як він з неї має за рік принайменше 1500 зол. доходу.

Доходом уважається всі правильні доходи (без надзвичайних), одержані з господарки, по відрахованню від них коштів виробництва, коштів удержання і коштів асекурації. Наприклад до приходів треба зарахувати всі доходи з продажі збіжжа і инших хліборобських продуктів та вартість тих продуктів, які зіла родина господаря. Крім того до доходів треба зачислити вартість уживання будинків (чинш за мешкання, такий, якби його господар мусів платити, колиб хотів в другого таке мешкання наняти), дохід з полowання або риболовлі, дохід з чиншів за винаймлені другим господарям поля, та вартість збіжжа з попереднього року.

Від всіх тих доходів треба відняти кошти закупленого насіння та помічних погноїв, опал і світло, посередні податки, вартість запасів з попереднього року, чинш плачений за винайм ґрунту, асекурація, шкоди заподіяні через загибіль худоби, яку треба докупити і кошти направи будинків, машин, плотів, дороги, керниці. Як всі ті видатки, відняті від доходів, дадуть ще надвижку принайменше 1500 зол. річно, то муситься платити доходовий податок.

Закон каже, що при господарствах, що мають менше як 15 десятин (коло 25 морґів) і не лежать блище як 5 км. від міст, більших як зі 100.000 населення (Львова) можна дохід з одного морґа обчисловати найвище 4 сотнарі жита. Значить при цін і 30 зол. сотнар жита повинні платити доходовий податок щойно ті, що мають принайменше 13 морґів землі. При теперішних цінах жита доходовий податок повинні платити ті, що мають принайменше 25 морґів землі.

Хто належить до тих, що йому можуть виміpити доходовий податок, повинен що року до 1. березня (марта) внести до скарбового уряду зізнання про дохід. Ті зізнання пишеться на друках, які можна дістати в податкових або скарбових урядах. Колиб мимо того скарб. уряд визначив вищий податок, то до 30 днів треба внести відклик до Оціночної комісії. Але внесений відклик не відсуває заплати податку чи його рати. Хто не вносив зізнання про дохід, тому оціночна комісія може не приняти спротиву проти визначеного податку і його треба буде заплатити.

Половину податку за попередний рік треба заплатити до 1. травня, а другу половину до 1. листопада кождого року.

Що свиня тому винна?

— Знаєш жінко, на Петра буде 25 літ, як ми побралися. — Може би ми з тої оказії зарізали яке порося?

— А що бідне порося тому винне, що ти здурів і вжинився зі мною — відпалила жінка.

ГРОБОВЕЦЬ НАЙБІЛЬШ-ЗАСЛУЖЕНОГО КИТАЙЦЯ.

Перед місяцем в столичному місці Китаю відкрито величаву гробницю Сунятсена. Сунятсен це найбільш заслужений борець за незалежність Китаю. Він підготовив останню революцію, що вигнала гнобителів Китаю з краю та створила сильну національну державу. З вдячности за те вільний Китай збудував його отцю величаву гробницю—святиню і зложив в ній його мощі.

ТОРБИНКА СМІХУ

У лікаря.

— Ну і щож, полекшало вашому чоловікови від тих пявок, що я записав?

— Та де там полекшало і зїв драбуга заледви пять з них, а других пять віяк вже хотів їсти.

Плаче, бо виздоровіла.

Цілий тиждень не ходив Івась до школи, бо учителька була хора. По тижневи вертає зі школи і ричить, як теля.

— Що сталося, Івасю, — питає мама. — Може, не дай Боже вмерла учителька?

Ая... вмерла — ані їй не сниться, виздоровіла і знов зачала вчити — крізь сльози відповідає Івась.

Оповістка

З нагоди 20-літного ювілею основання української ґімназії Рідної Школи в Рогатині відбудеться в днях 7. і 8. вересня 1929 р. в Рогатині товариський зїзд трох вищих кляс (VI, VII, VIII), з року 1914.

Всіх Товаришів просимо подати свої адреси тов. Іванови Тикторови, Львів, вул. Боїмів ч. 4. „Новий Час“.

Комітет: Віра Кудрик, Іван Вербяний, о. Володимир Ковальський, Лев Чубатий, Іван Тиктор, Іван Поритко, Роман Поташник, Д-р Федь Мучій, Інж. Іван Озаркевич.

Михайло Ґлуґовач ур. 1901 уневажнює військову книжочку видану через П.К.У. Бережани. 327

Дзігірей Феодоз уроджений 1888 р. уневажнює військову книжочку видану через П.К.У. Дубно. 225

Пошукую місця крамаря і діловода. Маю торговельний курс і дворічну практику. Ласкаві зголошення до Редакції для „Крамаря“. 329

ПАРЦЕЛЯЦІЯ в селі Росохач коло Гвіздця около 300 морґів чорнозему пшенично-бурачаного в ціні від 160—230 ам. долярів на корисних услівях.

Зголошення приймає адвокат Д-р Іван Ганкевич в Коломиї вул. Крашевського ч. 11. 335

ПЕТРО Кісіль, син Петра ур. 1900 р. уневажнює згублену військову книжочку видану через П. К. У. в Городку Ягайлонськім. 336

МУРОВАНИЙ дім фронтовий з городом, будівельною парцелею, з господарськими будинками і сіножатю до продажі. Відомість на місци у п. Петкової в Бібрці.

Відповідальний редактор: Лев Убатий. Видавець: Іван Тиктор.

З друкарні Щасного Беднарского в аренді „Кооперативи Ґрафічного Промислу“ у Львові, Ринок 9 Телеф. 76 14.